

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Для системи правоохоронних органів в Україні така установа, як Державне бюро розслідувань (далі- ДБР) є новою, незвичною, дехто вважає, що це необхідний орган для ефективної боротьби зі злочинами, інші вважають, що ці функції може виконувати поліція чи Служба безпеки України. Створення такого органу, як ДБР є нормальним явищем для розвинутих країн. Ефективність цього органу вже була доведена країнами Європи та США. Сама назва «Державне бюро розслідувань» запозичене у американського правоохоронного органу «Федеральне бюро розслідувань».

Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11. 2015 р. № 794-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-19/paran6#n6>). Компетенція ДБР визначена статусом посадових осіб та характером і тяжкістю правопорушень. Діяльність ДБР керується міжнародними договорами, які ратифіковані Верховною Радою України, Конституцією України, Законом України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015. Основні функції, завдання та компетенція прописана у цих нормативно-правових актах досить чітко, але досить сильно переплітається та схожа з компетенцією та завданнями Національного антикорупційного бюро України.

Державне бюро розслідувань займається розкриттям злочинів, які вчинили найвищі посадові особи, тобто Президент України, склад кабінету міністрів України, Генеральний прокурор України тощо, а також працівники Національної поліції, НАБУ та Генеральної прокуратури та розслідує військові злочини за статтею 422 Кримінального кодексу України.

Важливо зазначити, що ДБР — не ідентичний НАБУ орган, а нова установа зі своєю компетенцією. Хоча їх завдання з першого погляду схожі, але якщо ми придивимось уважніше, то побачимо, що вони дещо відрізняються. НАБУ розслідує злочини, які більшою мірою пов'язані з отриманням прибутку чи вигоди, використовуючи свої повноваження, а ДБР може розслідувати та розкривати злочини посадових осіб, які можуть бути вчинені через недбалість, самовпев-

неність, некомпетентність, зухвальство чи через інші причини, за мету яких не є матеріальна вигода, звісно вони розслідують корупційні злочини посадовців, які входять до його компетенції. Також є чіткий перелік посадових осіб, наглядом за якими займається НАБУ та ДБР. Наприклад, ДБР не займається розкриттям злочинів, які вчинили судді загальної юрисдикції чи військовими злочинами, окрім 422 статті Кримінального кодексу України. Коло повноважень у Державного бюро розслідувань ширше, адже Національне антикорупційне бюро веде свою діяльність ті розслідує корупційні злочини за тринадцятьма статтями Кримінального кодексу України, а ДБР розслідує злочини майже тих самих посадовців, але за іншими статтями Кримінального кодексу. Крім того, ДБР веде розслідування щодо працівників Національної поліції, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного антикорупційного бюро України, тобто слідкує та розслідує злочини, які вчинили правоохоронні органи. До компетенції НАБУ входить нагляд за військовослужбовцями за всіма статтями, окрім 422 статті Кримінального кодексу України. Схожа ситуація є з Службою Безпеки України, де частина повноважень останнього органу і ДБР співпадають.

Істотною проблемою ДБР є суперечності в законах. Наприклад, частина 2 статті 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» не зважає на ідеї КПК України, згідно з яким саме слідчі ДБР будуть розслідувати кримінальні правопорушення, які вчинили посадові особи. Таким чином, ми бачимо, що існують проблеми з визначенням компетенції різних правоохоронних органів, а особливо з завданнями та функціями такого органу як Державне бюро розслідувань (Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції; Стась М. Е. Певні недоліки функціонування Державного бюро розслідувань [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10124/Materialu %20mijnar %20nayk-prakt %20konf %20Derj %20byuro %20rozslid %20na %20wlyahy %20rozbydovu %2016.06.18.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10124/Materialu_%20mijnar_%20nayk-prakt_%20konf_%20Derj_%20byuro_%20rozslid_%20na_%20wlyahy_%20rozbydovu%2016.06.18.pdf?sequence=1&isAllowed=y)).

Отже під час розгляду функцій та завдань Державного бюро розслідувань було виявлено деякі проблеми з розмежуванням компетенції між органами, які розслідують антикорупційні злочини, тому слід зазначити, що сьогодні ДБР функціонує, але не має того результату, на який сподівалися його творці. Підслідність ДБР і НАБУ є майже ідентичною, а розмежування є досить не чітким. Потрібно переглянути завдання, які виконують антикорупційні органи України, такі як Державне бюро розслідувань, Національне антикорупційне бюро України та більш чіткіше визначити та розмежувати їх компетенцію та підслідність. Для більшої ефективності роботи ДБР і досягнення

значних досягнень в його діяльності необхідно додати положення до Законів України «Про державне бюро розслідувань», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Службу безпеки України» та інших законів про державні органи України, де чітко провести розмежування понять, завдань та функцій, тим самим закріпивши за ДБР.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Кіслиця Ірина Олександрівна*.

Коларевич В. Ж.

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ РАДОЮ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Для формування демократичної правової держави важливим вектором повинно стати створення такої правоохоронної системи, яка буде здатна запобігати, припиняти і якісно розслідувати злочини, в тому числі вчинені і високопосадовцями. З цією метою в Україні функціонує Державне бюро розслідувань. Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.15 № 794-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

Розвинене громадянське суспільство, яке активно бере участь в роботі держави, є характерною і невід'ємною ознакою демократичної країни. Участь громадян в роботі державних органів зумовлює здійснення контролю та забезпечує прозорість при функціонуванні останніх. Для цього при ДБР створена Рада громадського контролю. Рада громадського контролю (далі-Рада) при ДБР є колегіальним консультативно-дорадчим органом, що утворюється відповідно до Закону України «Про Державне бюро розслідувань» для забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю Державного бюро розслідувань.